49ᵐ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1420 Կ. ՊՈԼԻՍ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 8/21 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1906 27 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1323 — 8 ՇՈՒՊԱԹ 1321

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԵՐԵԱՆ
ՄԻՒՍ ԿՈՂՄԻՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
[illegible]
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ
ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԼՐԱԳԻՐ ՕՐԱԹԵՐԹ [illegible]
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته در
صاحب امتیازی : اوهانس قرابد
اداره‌خانه‌سی بابعالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	18 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ տողին համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ տողէն աւելի ծանուցման համար
մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ 10 ՓԱՐԱ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՍԽԱԼ ԳԱՂԱՓԱՐՆԵՐ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

ՍԱԿԱՐԱՆԻՆ ԴԵՐՆ ՈՒ ՕԳՏԱԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Իր դրամագլուխը Սակարանի մէջ կորսնցնող առեւտրականի մը վրայ անցեալ օր խօսք եղած պահուն, ոմանք սխալ գաղափարներ յայտնեցին այդ հաստատութեան վրայ։ Յաճախ գործածուած կարգ մը բառեր կան, որոնց մասին անստոյգ նախապաշարում մը ունինք։ Ասոնց գլխաւորներէն է Սակարանը։ Առանց ստոյգ գաղափար մը ունենալու այդ բառին իմաստին եւ անոր ունեցած դերին վրայ, յանդգնութիւնով կամ կանխակալ կարծիքով Սակարանը խաղարանի համանիշ ըրած ենք։ Չենք զարմանար։ Երբ Եւրոպիոյ մէջ Սակարանները այսքան մեծցած ու կարեւորութիւն առած չէին՝ շատ մը բարոյախօսներ միեւնոյն գաղափարը ունէին անոր վրայ։ Սակարանը մեծ խաղարանի մը կը նմանցնէին եւ Սակարանի գործառնութիւնները ռուլէթի նման խաղի մը, այն տարբերութեամբ որ մին քանի մը ոսկի, իսկ միւսը մէկ երկվայրկեանի մէջ քանի մը հազար ոսկիներ կրնար տանիլ։ Բարոյախօսներէ ոմանք ծայրայեղութեամբ կ'ուզէին մինչեւ իսկ ապացուցանել թէ այդ հաստատութիւնը աղքատութեան, թշուառութեան ամէնէն մեծ աղբիւրն է, թէ գողութեան, խարդախութեան, ապականութեան դպրոցն է։ Անցան գացին այդ բարոյախօսները, բայց դեռ կը մնան Սակարանները, եւ հարիւր անգամ մեծցած ու զարգացած վիճակի մէջ կը գտնուին։

Աշխարհի ամէնէն մեծ Սակարանը Փարիզինն է։ Հոն 1820ին 15-20 տեսակ արժեթուղթերու վրայ միայն գործառնութիւններ կ'ըլլային։ 1850ին այդ թիւը բարձրացաւ 126ի, 1870ին 380ի, 1885ին՝ 783ի, իսկ այժմ հազար տեսակէ աւելի արժեթուղթերու վրայ եւ 83 միլիառ ֆր.ի ահագին գումարով գործառնութիւններ կ'ըլլան հոն։ Կը տեսնուի թէ ո՛րքան աւելցած է Ֆրանսայի հարստութիւնը, նո՛յնքան աւելցած են իր Սակարանի թուղթերու տեսակն ու գործերուն քանակը։ Ուրեմն սխալ է թէ Սակարանները՝ հանրութեան հարստութիւնը փճացնելու համար հնարուած խաղարաններ են, եթէ այդպէս ըլլար, այժմ Ֆրանսա պէտք էր ամէնէն աղքատ ազգը ըլլար, քանի որ ամէնէն մեծ ու բազմազբաղ Սակարանը ունի։

Հին ազգերու մէջ ալ էին իմաստուն համարուած Յոյները վաճառականութեան վրայ շատ թիւր գաղափար մը ունէին։ Անոնք գողերու եւ վաճառականներու մէկ չաստուած մը ունէին։ Այսօր սակայն ոչ ոք կրնայ ուրանալ թէ երբեմն անարգ արհեստը, այժմ երկրին ամէնէն օգտակար ու ամէնէն պատուաւոր զբաղումն է։ Սակարաններու մասին շատերու ունեցած գաղափարը ճիշդ այդպէս սխալ է։

Զարգացած երկիրներու մէջ սակարաններու գոյութիւնը անհրաժեշտ եղած է այսօր, որովհետեւ երկրի մը հարստութիւնը կեդրոնացնելու ու լաւագոյն եղանակաւ մը շահագործելու ամէնէն յարմար վայրերն են անոնք։

Սակարան մը խաղարանի նմանցընողներուն, անոր երկրին մատուցած ծառայութիւնները ուրացողներուն հարցընելու է թէ ինչո՞ւ համար նպաստաւոր կամ աննպաստ իրողութիւն մը, պատերազմի կամ խաղաղութեան լուր մը, առեւտրական գործունէութիւն մը կամ դադար մը, սակաւ կամ առատ հունձք մը, հրապարակին վրայ դրամի շատութիւնը կամ նուազութիւնը անմիջապէս սակարանի արժեթուղթերու գիներուն ելեւէջ մը կը պատճառեն, կամ ինչո՞ւ համար սակարանի գործառնութեանց մէջ փոքր խուճապ մը իր հակահարուածը կ'ընէ բոլոր առեւտրական ու ճարտարային ձեռնարկներուն վրայ։ — Որովհետեւ առեւտրական ու ճարտարական հրապարակները սերտ կապով մը կապուած են դրամական հրապարակին — Սակարանին հետ։ Եթէ առաջինները հարստութիւնը կ'արտադրեն, վերջինն ալ անոնց դրամագլուխը կը համախմբէ ու կը գործածէ։ Ասոր համար է որ սակարանի մը գործառնութիւնները, արժեթուղթերու գիներուն ելեւէջը հրապարակի գործերու վաճառքին առաջնորդը, երկրի մը յաջողութեան ծանրաչափը նկատուած են։ Դրամատէրեր հոն շահագիտութիւններ կ'ընեն, գիներու ելեւէջներէն կ'օգտուին։ Անոնց շահը սակայն բնաւ վնաս մը չի պատճառեր ճարտարային ու առեւտրական ձեռնարկներու, մինչ անոնց արժեթուղթերուն յարգն ու արժէքը վեր կը բռնեն, ինչ որ ալ ըլլայ սակարանի գործողութեանց արդիւնքը։

Վաճառաշահ երկրի մը համար սակարանը շուկայի նման պէտք ու կարեւորութիւն ունի։ Առանց շուկայի ո՛րքան պիտի նուազէր վաճառոց սպառումը ու առաւ ո՛րքան պիտի վնասէր վաճառականութիւնը, նմանապէս առանց սակարանի անկարելի պիտի ըլլար տեղաւորել, գնել ու վաճառել այն արժեթուղթերը, որոնցմով կը հիմնուին ու կը գործեն հանրօգուտ ճարտարային ու առեւտրական ամէն տեսակ ձեռնարկները։

Ոմանք պիտի առարկեն թէ շատեր հոն փճացուցած են իրենց ինչքը ու թշուառ եղած են։ Բայց ատիկա պատճառ մը չէ հաստատութեան պէտքն ու օգուտը հերքելու։ Առեւտրական հրապարակի վրայ չկայ գործ մը, զբաղում մը, որուն մէջ ոմանք խաբուած ու վնասուած չըլլան։ Կրնա՞նք հետեւցնել ասկէ թէ այդ գործը վտանգաւոր է, երբ կը տեսնենք թէ ուրիշ շատեր ալ ձեռնարկած ու յաջողութիւն գտած են։ Այսպէս է նաեւ սակարանի գործառնութեանց համար։ Սակարանը Պետութեան մասնաւոր հրամանով հաստատուած առեւտրական բարձր հաստատութիւն մըն է ուր մըտնելը բացարձակ արգիլուած է պարզ անհատներու եւ մինչեւ իսկ կարգ մը առեւտրականներու։ Գործելու համար մասնաւոր կանոններ ու պայմաններ կան, գործել մը պէտք է բաւական դրամագլուխ, տրամախոհութիւն եւ գործառնութեանց ուսումնասիրութիւն ունեցած ըլլալ։ Այն որ այս կանոններն ու պայմանները անտեսելով հոն կը մտնէ, բնականաբար կը պատժուի, կը վնասուի ու այս պարագային աւելի ծիծաղելի է քան ցաւալի։ Ինչ պիտի ընենք եթէ առանց երկրին օրէնքը ուսումնասիրելու, սորվելու, դատավարութեան ձեւերն ու եղանակները գիտնալու մէկն ուզէր փաստաբանութեան արհեստը ի գործ դնել։ Միեւնոյնն է անոնց համար, որոնք սակարանը կը մտնեն առանց անոր պահանջած պայմանները ու հանգամանքները ունենալու։

Մեր մէջ շատեր սակարանի գործառնութիւնները կրակի նմանցուցած են, կ'ըսեն թէ անոր դպչողը կ'այրի։ Շատ ճիշդ նմանութիւն մըն է այս։ Բայց անոնք պէտք է նաեւ գիտնան թէ կրակը ուրիշ յատկութիւն մըն ալ ունի, կը տաքցնէ, ջուրը կ'ընէ շոգի որ օգտաշատ ճարտարարուեստական աշխատութեանց համար կիրարկուելով ամբողջ աշխարհի հարստութեան եղծրգացման կ'նպաստէ։ Սակարանը երկրին դրամագլուխը շահագործելու, հանրային ձեռնարկները կենդանի պահելու համար հաստատուած վայր մըն է։ Հոն շահ կայ գործառնութեանց հմուտ դրամատէրերու համար միայն։ Անոնք որ կ'ուզեն զեղծում ընել, հոն խաղարանի մը կը նմանցնեն ու կ'ուզեն քանի մը ոսկիով մեծ գումարներ խլել, չարաչար կը սխալին, կը վնասուին ու կը փճանան։ Հարստութեան ծարաւով, ոսկիի ծարաւով հիմա ամէն ոք գինովցած է, սակայն զայն յագեցնելու պատշաճ ու բնական վայրերը ճարտարային ու առեւտրական ասպարէզներն են, ո՛չ թէ Սակարանը, որ ամէն պարագայի մէջ խաղարան մը չէ, ու այդպէս կարծելը անստոյգ նախապաշարում մըն է։

Ա. ԴԱՒՖԱՔՃԵԱՆ

ՓՌԱՊԱՆՆԵՐԸ

ՊԱԿԱՍ ՀԱՑԵՐԸ

Այս օրերս բաւական նիւթ հայթայթեց պակաս հացերու խնդիրը։ Ուրեմն կ'արժէ տեղեկութիւն տալ Մանզումէի ընթերցողներուն թէ ինչ կը վաստկին փռապանները եւ ո՛րչափ է իրենց պակաս հանածը։

Յայտնի է թէ հացերուն կշիռք մէկ քիլօ է, բայց եփելու ժամանակ 25 կրամ կը պակսի. աս օրինական է։

Նախ հարցնենք թէ ո՛րչափ հաց կը ստացուի մէկ պարկ ալիւրէն։ Այս հարցման ճշգրտապէս պատասխանելու համար քանի մը ուրիշ խնդիրներ կը ներկայանան։ 1. Ալիւրին պարկին կշիռը, որ ըստ գործարանի կը տարբերի, ըլլալով 74-76 քիլոկրամ։ Այս 2 քիլօի տարբերութիւնը թէեւ աչքին կը թուի, բայց փռապանին համար մեծ արժէք ունի։ 2. Խմորումը եւ թրջումը, որոնք կը ներգործեն ալիւրին աւելի կամ պակաս ջուր ծծելուն վրայ։ 3. Խմորին կշիռը եւ փռան շինուածքը ու տաքութեան աստիճանը եւն. եւն.։

Այս ամէն մէկուն ազդեցութեան տակ միջին հաշուով հազիւ 95-100 հատ լման հաց կ'առացուի։

Բ. Ալիւրին որակին համեմատ բնական է որ պարկին գինն ալ կը տարբերի։ Այս օրուան մեր առած հացերուն —Թողլով աւելի ճերմակ հացերը, Ֆրանճըլաները— ալիւրին գինը ինչ կը յաւաք որ ըլլայ. 81-85 ղշ. մէճիտ դրամ։

Գ. Այս ալիւրը ինքնին հաց չարտադրեր, անոր համար ուրիշ նիւթեր պէտք են. Ջուր, աղ, փայտ եւ գործիքներ. եւ այս ամէնը ինքնին չեն գործեր։ Տասնեակ գործաւորներ պէտք են եւ այս ամէնը դրամի կը կարօտին եւ որոնք պարկ գլուխ 18-20 ղշ. կը քաշեն փռապանին գրպանէն։

Դ. Եթէ ամէնը այս ըլլար, փռապանը կը բաւականանար եւ գէթ առանց վնասի կ'ելլէր գործին մէջէն։ Տակաւին հացին գինը կայ։ Կայսերական կառավարութիւնը հացի գնոյն համար, —այսօրուան վրայ խօսելով— 40 փր. Ցաւչ դրած է. տուները ձգող հացագործները 5 փր. կ'առնեն, որով կ'ընէ 45 փր.։ Բայց տուները ձգողները, որոնք թալլաճեար կը կոչուին, չբաւականանալով, փռապաններէն ալ, հացին որակին եւ քանակին համեմատ, 2-5 փր. հաց գլուխ կ'առնեն, որով հացը փռապանին արժած կ'ըլլայ 35-38 փր. առանց հաշուելու ծախսերուն համար եղած ծախքը։ Միեւնոյն բանը նաեւ ճաշարաններուն եւ նպարավաճառներուն համար։

Ե. Աւելի ցաւալին կայ, օծեկ հացերու վաճառումը, որուն պատճառը դժբաղդաբար մենք փռապաններս ենք։ Բարեբաղդաբար Վալիին եղերօք վերայ գտնուած արհեստակիցները այս ասպարէզէն զերծ են։

Տեսա՞ծ էք օծեկ հացերու վաճառումը։ — Փողոցի մը կամ հրապարակի մը վրայ, զով զովի կամ երբեմն դէմ դէմի շարուած են հացի երկողմանի կողովները, երբեմն 4—15 հատ։ Այս կողովներուն վրայ դէզ-դէզ կը բարձրանան հացերը եւ մրցմամբ կը ծախուին, մինչեւ իսկ երբեմն 20 փր.ի հացեր, որոնց ընկերը աղջի օրը 36—40 փր. ծախուած էր։ Երբեմն մենք ալ ծախել կուտանք, մտածելով որ եթէ նոյն օրը չկրնանք սպառել, յաջորդ օրը աւելի վար գնով պիտի ծախենք։

Արդ, ձեզ կը ձգեմ հաշուել հացագործին շահը, պայմանաւ որ շահուն եւ վնասին ընկեր ըլլաք։ Այն ատեն վըստահ եղէք որ պարկ գլուխ առ նուազն 10ական ղրշ. վնաս մը պիտի ընէք։

Այս վնասին պատճառը ո՞վ է։ Դարձեալ մենք փռապաններս ենք, որ յաճախորդին հաճոյք պատճառելու եւ մեր դիմացի արհեստակիցին հետ մրցելու համար հացին որակը կը բարձրացնենք, Կայս. Կառավարութեան տուած նմոյշէն աւելի ճերմակ հացեր պատրաստելով եւ հրամցնելով մեր յաճախորդին, բայց ինչպէս որ ամէն կեղծ փայլ խաբեպատիր է, այս ճերմակ հացն ալ նախապէս թեփով ալիւրով պատրաստուած սեւուկ հացէն շատ վար կը մնայ։

Գանք աս հարցման թէ ո՛րչափ պակաս կը հանեն փռապանները։ Ասիկա ամէն մէկ փռապանի խղճին հարցնելու է, որովհետեւ փուռէ փուռ կը տարբերի, ըլլալով 5 կրամէն մինչեւ 100 կրամ եւ ոչ թէ տրամ, ինչպէս որ երբեմն սխալմամբ կը գրեն լրագիրները։ Ասոր պատճառն ալ իրենց արտադրած աւելի ճերմակ հացին վնասը գոցելու համար է։ Ուրեմն երբ կը լըսենք թէ այսինչ փռապանը անկատար է կամ այնինչը անձնապաստութիւն փորձեր է, պէտք չէ զարմանալ, որովհետեւ սխալ է այն կարծիքը թէ ամէն մէկ փռապան 10 ոսկի կը շահի, ինչպէս ժամանակին գրած էին թերթերը, միայն թէ մոռցած էին ըսելու որ այս շահը օրակա՞ն է թէ պարկ գըլուխ։ Եթէ պարկ գլուխ ըլլար, ինչ շահաւէտ արհեստ մը եղած պիտի ըլլար փռապանութիւնը։

ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԽԱՆԵԱՆ
Փռապան

ԻԶՄԻԹ-ՏԷՐԻՆՃԷԻ ՆԱԽԱՀԱՆԳԻՍՏԸ ԵՒ ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹ. ՆՈՐ ԳԻԾԸ

Հայտար-Փաշայէն անմիջապէս յետոյ, վաճառականութեան համար ամէնէն բանուկ կայարանը Տէրինճէ եղած, իսկ Նիկոմիդիա երրորդ կարգի վրայ մնացած է։

Այս տարի արմտիքի բերքը, թէեւ անցեալ տարուանին հետ չի համեմատիր, բայց անկէ ալ վար չի մնար։ 1905ի Սեպտ., Հոկտ. եւ Նոյեմ. ամիսներուն Անատոլուէն Տէրինճէի նաւահանգիստը հասած արմտիքի վակոններուն թիւը ո՛րչափ շատ էր որ կարծեցինք թէ 1904 տարուանին կրկնապատիկը պիտի ըլլայ։ 1904 տարուան ապրանքները՝ մինչեւ անցած Փետրվարին կանոնաւոր կերպով կը շարունակէին գալ, բայց այս տարի Դեկտ.ի կէսէն առաջ նուազեցան։ Չի գիտցուիր թէ ապրանք մնացած չէ՞ թէ գիներուն համար ձեռքէ հանել չեն ուզեր։ Բայց կ'ըսուի թէ Էնկիւրիի նահանգը դեռ բաւականաչափ ցորեն եւ գարի կայ, եւ այս օրերուս ալ հրապարակը քիչ շատ պիտի ւորակելու սկսաւ։ Էնկիւրիէն, Քէօթահիայէն, Էսկիշէհիրէն, եւ Գօրամանի կայարաններէն 30—35 վակոն գարի հասած է այս շաբթու։

Եւրոպիոյ հրապարակը ազնւուած ըլլալով՝ օրը օրին հասած ապրանքները շոգենաւերը կը բեռցուին, այնպէս որ այժմ Տէրինճէի մթերանոցներուն մէջ հազիւ 3500—4000 թօնոյի չափ պատրաստ արմտիք կը գտնուի, մեծ մասը գարի, ցորեն եւ 200 թօնօ ալ եգիպտացորեն։ Անատոլուի գաւառներուն մեծ մասը, մանաւանդ Էնգարէ-Սէհճան քէօյի, Էսկիշէհիրի, Զոյի եւ Իսհագլուի հողերէն արտադրուածները՝ լեցուն, մաքուր ըլլալով՝ exportա առնուած ատեն կը մաքրուին, մեքենայէ կ'անցուին եւ գարեջուրի շատ լաւ յարմարելով՝ Եւրոպիոյ մեծ գործարաններու կողմէ շատ կը փնտռուին։

Հոս կ'արժէ յիշատակել Պոլսոյ առաջնակարգ վաճառականներէն Անգլիացի Սըր Ճ. Վ. Ուիթոլ եւ Ընկ.ը, որ գարիի վրայ ընդարձակ գործառնութիւններ կը կատարէ եւ տասնեակ տարիներէ ի վեր Տէրինճէի մէջ կը գործէ։ Ինք է որ Եւրոպայէն մասնաւորապէս բերել տուած շոգեշարժ մեքենաներով գարեջուրի համար գարիները մաքրել կուտայ եւ տեսակներու կը վերածէ։ 1905 տարուան մէջ ալ նախորդէն աւելի մեծ եւ աւելի կատարելագործեալ երկրորդ մեքենայ մը բերել տալով, Անատոլուի Երկթ. Ընկ. մթերանոցներուն մէջ օրն ի բուն կը գործէ։

Կ'ըսուի թէ Ուիթոլ Ընկերութեան մեքենաները ամբողջ կողմերով յառաջդիմեալ Հայտար-փաշա պիտի փոխադրուին, որովհետեւ երկաթուղային Ընկ.ը, Ուիթոլ եւ Ընկ. կողմէ ներկայացուած յատակագծի մը համեմատ՝ յանձն առած է շինել —եւ հիմնարկէքն ալ սկսած է— մեծ եւ ընդարձակ գործարան-էլէվաթէօր մը եւ կ'ըսուի թէ այս շէնքը՝ Հայտար-փաշայի մէջ ամէնէն մեծը, ամէնէն գեղեցիկը պիտի ըլլայ, եւ ի հաշիւ Ուիթոլ եւ Ընկ. անդամ Անատոլուէն եկած վակոնները օրը օրին պիտի պարպէ, մաքրէ, եւ կշռելով մասնաւոր յարկաբաժիններու մէջ պիտի ամբարէ եւ դիւրութեամբ եւ աւելի արագ կերպով շոգենաւերը պիտի բեռնաւորէ։

Ինչպէս որ Անգլիա, Ռուսիա, Ռումանիա եւ այլ զարգացեալ եւ յառաջացեալ կեդրոն-նաւահանգիստներու մէջ շոգենաւերու բեռնաւորումը մէկ քանի ժամուան մէջ տեղի կ'ունենայ, մենք ալ, շնորհիւ մեր Վեհապետին, գիտութեան հնարած դիւրութիւնները պիտի վայելենք։

Մեր լուսամիտ եւ Վեհափառ Կայսեր

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջը)

[illegible]

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՓԱՐԱՅՈՎ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԼԵ.

ՄԱՖԻԱ

Արդէն ծանօթ է Պօլոսի հետապնդումը, ուրկէ մինչեւ Սիկիլիա չկըրցան իրենց օձիքը ազատել ո՛չ Լավռաէտ, ո՛չ ալ Միս Օռէթ. միւս կողմէ Տօն Ժօզէ ալ վաշխառուէն ո՛չ նուազ հետամուտ էր չարիք մը հասցնելու երիտասարդին ու անոր համակրանք արտայայտող անգլիացի հօր ու աղջկան։ Ուստի այս երկուքը երբ գտեցին վաշխառուին ատրտնուորէն թէ անսիրտ աւազակներ կան Սիկիլիոյ մէջ որ դրամի փոխարէն ամէն երեւակայելի ու աներեւակայելի չարիք գործելու յանձնառու կ'ըլլան, ակամն լըջօրէն մտածել թէ չե՛ն կրնար այս առիթէն օգտուիլ, ու փորձանք մը բանալ Լավռաէտի եւ անգլիացիներուն գլխուն։

Երկուքն ալ շահակից էին, այն տարբերութեամբ որ Տօն Ժօզէ Միս Օռէթի յուսախաբութեան մնալուն դառնութեանը կը ցանկար, մինչ Պօլոսի դան պիտի մնար, եթէ մէկ քանի օր միայն արգիլուէր աղջիկը, որուն պատճառաւ Լավռաէտ ալ բնականաբար պիտի չը կրնար շարունակել ճամբան ու այսպէսով չորս միլիոնի ժառանգութիւնը կորսնցնելով, կամայ ակամայ պիտի ստիպուէր ամուսնանալ Բէնէլոբի հետ։ Ուստի երկու տարօրինակները իրենց այս նենգ ծրագիրը գործադրելու համար, մարդ մը փնտռեցին Սիկիլիոյ մէջ, ուր մաւրպկանութեան դիմակին տակ ծածկուած կեանք գտնելով, առակրկեցին անոր հետ։ Յայտնի է թէ այս խարդախ ջոկատը ինչ կեղծ ու դաւոր դարձուածներով յաջողեցաւ խաբել պարկեշտ անգլուհին ու զայն թակարդը ձգել։

Տօն Ժօզէ ու Պօլոսի այսպէս իրենց վատ ծրագիրը յաջողցնելէ ետք, երբ տեսան որ Միս Օռէթ բացարձակապէս կ'ընդդիմանայ ու յուէտ անդրդուելի կը մնայ իր հաստատակամութեանը մէջ, զայն ա՛լ աւելի չը գրգռելու համար, քաշուեցան անոր գտնուած սենեակէն, ու բաւական խորհրդակցելէ ետք հեռացան շարաշուք բնակարանէն։

Գալով Լավռաէտի՝ անիկայ իր պաշտօնի անցած շոգենաւին մէջ երկո՛ւ ժամեր սպասելէ եւ հոն անհրաժեշտ նորոգութիւնները կատարելէ ետք վերադարձաւ Կլօրիօզա Իթալիա պանդոկը, ուր իջեւանած էր Սըր Մօլըթօն եւ անհանգիստ ըլլալուն պատճառաւ ուղեւորութեան յիշատակները գրելով կ'զբաղէր։

Անգլիացին սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրաւ Լավռաէտի ու մտերմաբար ձեռքը երկնցնելով անոր,

— Եկէ՛ք թանկագին ուղեկիցս, հիմակ ալ մեքենավա՞ր եղաք, վասն զի ինչ որ ձեր այս պաշտօնն ալ բարեյաջողութեամբ պիտի կարենայիք գլուխ հանել, երբ այնչափ ձեռնհասութիւն ցոյց տուիք ձեր ստանձնած իրարմէ փափուկ եւ իրարմէ կնճռոտ ու այլազան պաշտօններուն նկատմամբ. դուք մեծանձն ու համայնագէտ երիտասարդ մըն էք, որուն հետ որչա՛փ մտերմանայ մարդ, այնչափ իր հիացումը կը կրկնապատկէ անոր հանդէպ, ո՛չ միայն ծրիապէս կատարեցիք աշխարհի շրջանը, այլ եւ այս ուղեւորութեան մէջ ձեր շահած երեք հազար ոսկիի գումարն ալ վեհանձնաբար նուիրեցիք կարօտեալներու. ասոնց ամէնուն անդրադառնալու պէտքը կ'զգամ հիմայ, երբ արդէն մօտեցած ենք Ֆրանսայի սահմանը եւ վերջակէտին հասած է մեր ուղեւորութիւնը։

—Բնա՛ւ արժանիք մը չեմ տեսնար իմ վրաս, պատասխանեց Լավռաէտ. առիթները նպաստեցին ես ալ անոնցմէ օգտուեցայ, եթէ այս յաջողութիւններուն բուն սկզբնապատճառը կը փնտռէք, ան ալ պէտքն է որ կը մղէ զմարդ ամէնէն աներեւակայելի գործերուն ձեռնամուխ ըլլալու։

—Ո՛չ բարեկամս, տարբեր Սըր Մօլըթօն, ամէն անգամուն ալ դուք էիք որ առիթները ստեղծեցիք, այնպիսի դժուարութիւններու հանդիպեցանք որոնց առջեւ պիտի տնճրկէր ամէնէն ճարպիկ մարդը իսկ, դուք սակայն, անտեղկալ յղացումներով գիտցաք ո՛չ միայն զանոնք այլ եւ մեր կեանքն ալ փրկել։

Անոնց այս խօսակցութեանց պահուն հիւրանոցի զանգակը հնչեց որ ընթրիքի կը հրաւիրէր պանդոկին յաճախորդները. սովորաբար Միս Օռէթ զանգակին ձայնը առնելուն պէս հօրը սենեակը կը մտնէր, ու թեւը անոր տալով զայն ճաշարան կ'առաջնորդէր. այն օրը սակայն զանգակէն հինգ վայրկեան ետք Միս Օռէթ չը ներկայացաւ, հայրը մտահոգ շեշտով մը,

— Ո՞ւր մնաց արդեօք Օռէթ, հարցուց, ճաշի զանգակը հնչեց, եւ դեռ վար չիջաւ։

Լավռաէտ անմիջապէս ոտքի ցատկեց եւ երբ մեկնելու կը պատրաստուէր,

—Ո՞ւր կ'երթաք հարցուց, Անգլիացին,

—Կ'երթամ հասկնալու թէ ինչո՞ւ օրիորդը վար չիջնար։

Մտահոգութիւնը բացայայտ կերպով կը նշմարուէր Լավռաէտի դէմքին վրայ, կարծես նախազգացում մը կը տանջէր խեղճ երիտասարդը, որ պանդոկապետուհիին սենեակը երթալով,

—Միս Օռէթին վրայ բան մը գիտէք հարցուց, ինչո՞ւ արդեօք ճաշի չիջնար։ Պանդոկապետուհին անտարբեր սեւով մը.

—Պանդոկին դիմացը՝ հոս կառապան մը կայ ըսաւ, Միս Օռէթ կէս օրին անոր կառքովը պտոյտ մը ընելու գնաց քաղաքին մէջ։

Լավռաէտ անմիջապէս ծառայ մը փութացուց կառապանին որ յայտարարեց թէ,

—Օրիորդը հոն մնաց եւ ինք ժամ մը առաջ առանձին փոխադրուեցաւ իր տունը։

Լավռաէտ այս տեղեկութենէն ա՛լ աւելի այլայլած անմիջապէս Սըր Մօլըթօնի քով վազելով,

—Աստուած տայ որ, ըսաւ, Միս Օռէթի գլխուն փորձանք մը չը բերէին.

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՐՈՔԻ ԺՈՂՈՎԸ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՍՏՈՅԳ

Բարիզէ և Պերլինէ եկած լուրերը համաձայն են սա՛ կէտին վրայ թէ Ֆրանսա և Գերմանիա տակաւին հեռի են համաձայնութենէ ։ Ալժեզիրասի ժողովին շրջանակներուն մէջ երեւ է թէ յուսայ նշոյլները բոլորովին մարած չեն, բայց մօտէն իրազեկ եղող անձնաւորութիւնները տարակոյս չունին որ, եթէ այս ցրտութիւնը շարունակէ տակաւին, արդիւնքը նպաստաւոր պիտի չըլլայ խաղաղութեան ։

Դիտելի է որ Բարիզի թերթերը սկսած են անվեհեր վարմունք մը ցոյց տալ ։ Կոչում կ'ընեն միաբերան իրենց կառավարութեան որպէսզի պինդ մնայ իր ընթացքին մէջ և տեղի չտայ Գերմանիոյ ։ Գերման թերթերուն և բարիզեան թերթերուն միջև պայքարը խիստ է ։ Անգլիական թերթերը ողի ի բուն կը պաշտպանեն Ֆրանսական դատը, և կը յորդորեն Գերմանիան ընդունիլ և իրաւախոհ ըլլալ ֆրանսական առաջարկութեանց վրայ, հակառակ պարագային՝ Գերմանիա չի կրնար թեթեւօրէն պատերազմի ձեռնարկել Ֆրանսայի դէմ, Մարոքի գործին պատճառաւ ։ Արդիւնքը սա՛ միայն կրնայ ըլլալ որ, կ'ըսեն, Գերմանիա պատճառ պիտի ըլլայ մարոքեան խնդրոյն անորոշ կացութեան ։ Այսչափ միայն ։ Անգլիական թերթերը կը հաւատան որ, եթէ Ալժեզիրասի մէջ համաձայնութիւն չգոյանայ, պատուիրակները հոգ պիտի տանին հասկցնելու Գերմանիոյ որ իր այս անյաջողութիւնը պէտք չէ պատճառ մը նկատուի Եւրոպայի խաղաղութեան սպառնալու ։ Շատ որոշ պիտի ըլլայ ժողովին պատուիրակներուն …

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հօր անձնական քարտուղար և Գասըգիւղի քարոզիչ Տ. Ղեւոնդ վրդ. Դուրեան «Զօրեց աւետարանաց ծագումն և վաւերականութիւնն» անուն գրքոյկ մը պատրաստած ըլլալով, մօտերս հրապարակ պիտի հանէ ։

ՓԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

19 Փետրվար 1906

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	99	50
Օսմ. Միացեալ	(R. Nv. Unif.)	94	80
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	145	25
Պանք Օթ.	(Banque Ott.)	639	—
Օսմ. Մաքս. նոր փոխառ.		485	—
Պալիա Գարա-Այտըն		638	—
Րէժի	(Tab. Turcs)	411	—
Թրանսվաալ	(Transvaal)	56	—
Սպանիական		94	20
Ռուսական 3%		69	60

ՌԵՍՄԻ

ՆՇԱՆ

Անատոլու փօտրէքսայը վէքիլի Ի. Թօփլու տեսուչնեան միւսիւ Բրիւնէէ Մուրասսա Մէճիտի Նշանը ալիսի իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

«ՖԷՐԱՂ»Ի ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Զանազան տեղէ ձեռնհաս պաշտօնարանէն հրահանգ խնդրուեցաւ թէ եր արձանագրուած արժէքէն աւելի փոխարժէքով աւանդաբար փոխանցուած (վէֆաէն ֆէրաղ) կալուածի մը, աւանդի փոխարժէքին համեմատութեամբ արժէքը աւելցնելու մասին ի՛նչ գործողութիւն կատարելու է։ Ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ արձանագրուած արժէքէն աւելի քանակութեամբ մը և պէյը պիլվէֆա եղանակով փոխանցուած (ֆէրաղ) կալուածի մը փոխանցման արժէքին աւելի ըլլալը որդինք է փոխանցողին ու փոխանցուողին միջեւ գոյացած համաձայնութեան, հարկեցուցիչ պարագայի մը և «Մուվազաա»ի (Մուվազաա անուանումն այն մասնակն է զոր կալուածը իբրեւ աւանդ ստացողը կուտայ բուն իսկ կալուածին տէրոջը, ըսելով որ գումարի մը փոխարէն իրեն աւանդ տրուած է և այդ գումարը հատուցուելուն նորէն բուն իսկ տէրոջը պէտք վերադարձնէ) նաեւ թէ փոխանցման այդ փոխարժէքն ալ կրնայ բուն իսկ կալուածին արժէքը ըլլալ. Նկատելով որ նախապէս այդ մասին խնդրուած հրահանգներու պատասխանելով ծանուցուած է թէ բացարձակ փոխանցումը (ֆէրաղը գաթի) և աւանդաբար վաճառումը (պէյը պիլվէֆա) տարբեր բաներ ըլլալով, հարկեցուցիչ պարագայի մը բերմամբ «Մուվազաա»ի միջոցաւ կատարուած վաճառումի մը համար որոշուած գինը բնաւ չի կրնար իբրեւ բուն իսկ արժէք նկատուիլ. ուստի ծանուցուեցաւ ամէն կողմ որ այդ մասին նորէն քննութիւն կատարուելով, ըստ այն՝ որոշում մը տրուի։ Այս որոշման նպատակը այն է թէ այս կարգի կալուածներուն արժէքներուն նկատմամբ պատկանեալ պաշտօնատներու կողմէ քննութիւն կատարուիլը խնդրուելով, գնահատիչներու միջոցաւ անոնց արժէքները սահմանուին։ Արդէն կալուածի տէրերը եթէ յայտարարեն թէ փոխանցման արժէքը երկու կողմի հաւանութեամբ մը աւելի սահմանուած է, բնականաբար պէտք խնդրեն որ ըստ օրինի այդ արժէքը քննուի ու բարեփոխուի։ Հետեւաբար երբ արձանագրուած արժէքէն աւելի փոխարժէքով մը կալուած մը աւանդաբար փոխանցուի, անոնց արժէքը պէտք է աւանդաբար փոխանցուած արժէքովը արձանագրուի կալուածահամարի տոմարներուն մէջ, նաեւ փոխանցման գործողութենէն անմիջապէս ետքը ազդարարագիր մը ուղղուի կալուածին տէրոջը՝ ծանուցանելով թէ այլ եւս արձանագրուած արժէքին համաձայն պէտք վճարուի կալուածական տուրքը։ Եթէ այդ ազդարարութենէն ետքը կալուածի տէրերը աղերսագրով մը յայտարարեն թէ փոխանցման արժէքը երկու կողմի հաւանութեամբը աւելի նշանակուած է, պատկանեալ պաշտօնեաները, Պէյը պիլվէֆայի գործողութիւնը մէջ բերելով, արժէքին յաւելումը պահանջեն, որով նորէն արժէք սահմանելու մասին գնահատիչներու կողմէ տրուելիք որոշման և ըստ օրինի կատարուելիք գործողութեանց տոմարներուն վրայ արձանագրուելիք արժէքին համաձայն կալուածական տուրքը գանձուի։ Եթէ կալուածի տէրերը որ և է պահանջում չընեն արժէքը աւելի ըլլալու մասին, այդ պարագային ալ արձանագրուած արժէքը աւելցուի աւանդաբար փոխանցուելուն համար սահմանուած արժէքին համեմատութեամբ։ Այս գործողութիւնը բնաւ կարեւորութիւն չունի այն պարագային համար երբ կալուած մը բացարձակապէս կը փոխանցուի արձանագրուած արժէքէն աւելի գինով մը։ Այդ մասին՝ այսինքն փոխանցման գնոյն համաձայն կալուածին արժէքը աւելցնելու պարագային նկատմամբ եղած ղեկավարներուն տրամադրութիւնները ըստ առաջնոյն պէտք գործադրուի։ Վերոգրեալ որոշումները հաղորդուեցան նահանգներուն բոլոր պաշտօնեաներուն։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսչութիւնը իմանալով որ կարգ մը մաքսատներ եւ ուրիշ նաւեր, վաճառական ապրանքները, առանց մաքսատուն հանդիպելու, չոգենաւերը կը տանին, յանձնաժողով մը կազմեց, ու մաքսանենգներու արձանագրերը հրատարակելով հարկ եղած պատուէրները տուաւ անոր։

—Մաքսային վերատեսչութիւնը կը ծանուցանէ թէ մաքսի փոխարէն սպիտ առնուած ապրանքներու վաճառատունը, որ հաշիւներու կարգադրութեան համար առժամաբար փակուած էր, վաղուընէ սկսեալ պիտի բացուի եւ վաճառման գործողութեանց պիտի ձեռնարկուի։ Ապրանքներու համար բաժանումները և ապակեփեղկերը նորոգուած ու վերաշինուած են։ Ապրանքներուն գինը իրենց իսկական արժէքին համաձայն պիտի գանձուի մէճիտին 20 գրշ.ի հաշուով։

ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ որբերուն և այրիներուն ամսաթոշակները թէ՛ Պոլսոյ և թէ գաւառներու մէջ կանոնաւորապէս վճարելու մասին պատրաստուած օրինագիծը վաւերացուեցաւ Կայս. Իրատէով։

ՌՈՒՄԷԼԻՈՅ նահանգներուն մէջ հեռագրական 24 նոր կայաններ պիտի շինուին։

ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ.— Առաջիկայ Ապրիլէն մինչեւ Հոկտեմբերի վերջը արհեստագործութեան միջազգային ցուցահանդէս մը պիտի կազմակերպուի Բարիզի մէջ, Նախագահ Մ. Ֆալիէրի հովանաւորութեամբ։ Այս ցուցահանդէսին օսմ. ճիւղը պիտի գտնուի Բարիզի օսմ. դեսպան Մունիր փաշայի հովանաւորութեան տակ. Նոյն ճիւղին քօմիսէր կարգուած է օսմ. հիւպատոս Մ. Ժօրժ Վալքելէր եւ քօմիսէրի օգնական՝ Ցաքօբ էֆ. Շէրպէթճեան, որ 1897ին՝ Պրիւսէլի և 1905ին՝ Լիէժի ցուցահանդէսներուն օսմ. ճիւղերուն քօմիսէրի պաշտօնը վարած է։ Ցուցահանդէսը տասը մասէ և ինը յարկերէ կը բաղկանայ, որոնց մէջ պիտի ցուցադրուին հիւսուածեղէն, անոր պատրաստութեան և նախնական նիւթերուն վերաբերեալ առարկաներ և մետաքսագործութիւն իր բոլոր ճիւղերովը, կապերտ, ժանեակ, բանուած կերպասներ եւայլն։ Միւս մասերուն մէջ ալ պիտի ցուցադրուին հանքերու մեքենաներ ու գործիքներ, հատաղձներ, կաշեգործութիւն, չինուածութիւններ, փոխադրութեան վերաբերեալ միջոցներ, ոսկի ու արծաթ անօթներ, զինեղէններ, տպագրութիւն, գրավաճառութիւն, պարտիզպանութիւն, երկրագործութիւն, նկարչութիւն, քանդակագործութիւն, ակերչութիւն, եւայլն։

ՇՈՒԷՏԻ Վիլհէլմ իշխանը, որ Գոնիա գացած էր, հոն ժամանելուն ընդունուեցաւ տեղական իշխանութեանց կողմէ։ Իշխանը այցելեց Գոնիայի կուսակալին։ Ցետոյ այցելեց տեղւոյն գորգի գործարանները։ Իշխանը ճամբուն վրայ այցելեց Հէրէքէի կայս. գործարանը, ուր ճաշ մը տրուեցաւ։ Աքշէհիրի մէջ այցելեց Նասրէտտին Հօճայի դամբարանը։ Իշխանը Պոլիս դարձաւ տուշ իրիկուն։ Երէկ գիշեր գերման դեսպանը ճաշ մը տուաւ ի պատիւ իշխանին։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ.— Քէօրէքի Քէնէմ-Ալան գիւղախումբին զինուորները երբ Թրնովա գիւղէն կ'անցնէին, հոն պահուած աւազակները յարձակում գործեցին։ Զինուորները պատասխանեցին և ընդհարում մը կատարուելով, աւազակապետ Եարկի և երկու ընկերները սպաննուեցան։

ԳՈՆԻԱՅԻ Էրէյլի գաւառակին Իթաներ Տէրպէնտ գիւղախումբին կեդրոնը պիտի ըլլայ նորահաստատ Օսմանիյէ գիւղը, որ երկաթուղիի գիծին աւելի մօտ է։

ՅՈՅՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.— Անտիոքի հանգուցեալ Պատրիարքին տեղ, առժամեայ տեղապահ կարգուեցաւ Սիւրիական Տրիպոլսոյ մետրապոլիտ Տ. Թէոֆանիս։

.*. Երուսաղէմի աթոռին Պուքովինոյի (Ռումանիա) մէջ ունեցած բազմաթիւ կալուածները, որոնք նուիրուած են տեղացի հանգուցեալ հարուստներու կողմէ, պիտի ծախուին ամբողջովին և փոխարժէքովը ուրիշ կալուածներ պիտի գնուին Պաղեստինի մէջ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Պուլկար կրթական նախարարութիւնը 8100 ֆրանքի հատոյթ մը կապեց, հինգ տեղերու իսլամ վարժարաններուն։

.*. Պուլկար երկաթուղիներու և Արեւելեան երկաթուղիին վարչութեանց միջեւ համաձայնութիւն գոյացաւ երկու վարչութեանց կայարաններուն միջեւ ուղղակի վաճառք փոխադրելու համար։ Այժմ սակագին մը կը պատրաստուի։

ՈՍԿԵՂԶԻՐԸ.— Ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ ամէն օր նշանուած աղբիւրներով եւայլն ոսկեղէնները կը լեցուին, ծանոյց պէտք եղած պաշտօնեաներուն որ արգիլեն այդ պարտադան։

.*. Եէմիշի նաւամատոյցէն Ոսկեղչիւրի 1 թիւ շոգենաւը երբ տաշի իրիկուն Համբայ կ'ելլէր, երեք հոգի ծովը ինկան, բայց չուշացաւ ազատուեցան։ Իսկ ձեռնհաս պաշտօնարանին ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այդ շոգենաւերուն անկատար վիճակին վրայ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ նախնական դատարանը, կը ծանուցանէ թէ փետրուար 13ին պիտի դատէ Բերայի սուրիկաններէն Հիւսէյին էֆ.ն, որուն դէմ դատ բացուած է՝ իշխանապէտներ եղած ըլլալուն եւայլն, և որուն բնակավայրը յայտնի չէ։

ՀՆՈՒԱԳՐԱԹԵԼ.— Տէրնէի հետ (Պէնգազի) կատարուելիք անթել հեռագրի հաղորդակցութեանց համար Մէքրիէն (Այտըն) վաթսուն քիլոմէթր հեռուն՝ Էրէն գեղին մօտ անթել հեռագրի կայան մը պիտի հաստատուի։ Ձեռնհաս պաշտօնարանը որոշեց որ այդ կայարանը հեռագր. թելով մը հաղորդակցութեան մէջ ըլլայ Մէքրիի հետ։ Նկատելով որ հիմա գոյութիւն ունեցող թելը, ութ — տասը գաւառակներու հաղորդակցութեանը յատկացուած ըլլալով, անբաւական պիտի ըլլայ Տէրնէի և Էրէնի միջև անթել հեռագրի փոխանակութեանց. ուստի որոշուեցաւ որ Մէքրիի ու Մուղլայի և Իզմիրի ու Մուղլայի միջեւ հեռագրական երկրորդ թել մըն ալ հաստատուի։ Կայս. Իրատէ մը վաւերացուց այդ որոշումը։

ՕՍՄ. ՄԱՄՈՒԼԸ

Իգտամ կ'ըսէ թէ գաւառէ գաւառ կը տարբերին դրամներուն, կշիռներուն և չափերուն տակր։ Այսպէս, Իզմիրի մէջ մէճիտիյէն 33 ղրուշ է, այսինքն Պոլսոյ ղրուշը հոն տեղի ղրուշին $5/8$ն է։ Պէյրութի մէջ հարիւրանոցները 5 ղրուշի տեղ կ'անցնին, և 5 ղրուշի կը գնուի 10 ղրուշ արժող բան մը։ Եախրնէի մէջ ոսկիները բոլորովին տարբեր են։ Մէկը մէճիտը 20էն կ'առնէ, ուրիշ մը 23էն, մինչեւ 30էն։ Նոյնպէս կշիռներն ալ։ Պաթմանը կայ, որուն ծանրութիւնը կը տարբերի գաւառէ գաւառ։ Տեղ մը 5 օխա է, տեղ մը 6 կամ 8 և նոյն իսկ 20 օխա։ Օխան նոյն իսկ որ միութիւնն է կշիռին, կը փոխուի տեղէ տեղ։ Գաւառներ կան ուր 200 տրամ միայն կը կշէ։ Չափերն ալ նոյնն են։ Այս անկանոնութիւնները չփոթութեանց տեղի կուտան և կը վնասեն վաճառականութեան։ Պէտք է վերջ տալ այս վիճակին որ արգելք կ'ըլլայ նաեւ պաշտօնական վիճակագրութեանց պատրաստուելուն, ինչ որ ասարիհանոցըն է նահանգներուն տնտեսական վիճակին։

.*. Սապահ կ'ըսէ թէ հակառակ երկար ժամանակէ ի վեր մեքենական փուռ հաստատելու ծրագրին, այդ բանը չի գործադրուիր դեռ։ Հացին արդի պատրաստութիւնը, այսինքն ձեռքով շաղուիլը հակառողջիկ է, Մեքենական փուռի համար արտօնութիւն տրուած է, բայց անոնք չեն ուզեր իրենց մենաշնորհը գործադրելու։ Ասանկ պարագաներու մէջ կամ արտօնատէրները անմիջապէս գործի սկսելու են, և կա՛մ ետ կենալու են, որպէս զի արտօնութիւնը ուրիշ խնդրողներու տրուի։

.*. Նոյն թերթը կը խօսի նաեւ փոխադրութեանց տեղերուն ազատութեան վրայ, որոնք Եւրոպայի մէջ խիստ աժան են։ Օր մը հարկաւ մեր ցամաքային ու ծովային հաղորդակցութեանց միջոցները պիտի զարգանան, որով փոխադրալծէքները պիտի աժաննան։ Այժմ, Թուրքիոյ պէս ընդարձակ երկրի մը մէջ երկու միջոց կայ շահագործելի, գետերը և ուղտերը։ Գետերը պէտք է ճիւղաւորել, ջրանցներ բանալ անոնցմէ եւայլն։ Իսկ ուղտերը, որոնք արդէն շատ լաւ կը գործածուին Այտընի մէջ, երկաթուղիի հետ մրցելու ատեն, քիչ են քանակութեամբ։ Պէտք է ասոնց թիւն ալ աւելցնելու միջոցներ ձեռք առնել։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.— Պոլսոյ պատժական ատեանը մէկ տարի բանտարկութեան դատապարտեց փաստաբան Մէհմէտ էֆէնտին, որ խաֆած Թէվֆիք էֆ.ի և ամոլը քրոջը Խտտուչէի, Եէմիշի մօտերը ունեցած մէկ խանութը ձեռք անցընել ուզած էր խարդախութեամբ, յիշեալներուն անունով 100 ոսկինոց կեղծ պարտամուրհակ մը շինելով։

ՀՐԴԵՀ ծագեցաւ երէկ ժամը 9ին Բերա, Գալէ տէրէ Սէնթէթրի եկեղեցին կալուածներէն պզտիկ տունէ մը, բայց շուտով մարեցին։

ԽԱՐԽԱՑ.— Քարափին վրայ նպարավաճառ Թասսին աշկերտը Բասլի, տաշի գիշեր երկու թեթեւ տուփ ձէթ կը տանէր Շիշլի, Պէյօղլուքէօյէ ճառտէսի, նպարավաճառ Սիմոնի կը քննէ իւղը և ամանին վրան օճառի մը չափ իւղ, իսկ տակինը ջուր ըլլալը հասկնալով, տղեկը կը յանձնէ ոստիկանութեան։ Բասլի տակից տուաւ ալ կարգ մը խանութպաններ այս եղանակով խաբած ըլլալուն համար երեք ամիս բանտարկուած էր։

ԹԱՆԿԱԳԻՆ ԲԱԺԱԿԻ ՄԸ ՀԱՄԱՐ.—Բարիզեան թերթերը հետեւեալը կը պատմեն.— Օսմանեան հպատակ մը Թօփգաբուն բաժակ մը ունէր, ինքն հին գործուածք մը, որուն նկարները շատ մաքուր էին և մետաղը հազուագիւտ։ Պոլսոյ մէջ այդ բաժակը 100,000 ֆր. գնահատուած էր։ Ատէրը այս օրերս կ'որոշէ գնորդ մը գտնել։ Այս մասին Բարիզի կեդրոնին երկու կեղծ փորձագէտներու հետ յարաբերութեան մէջ կը մտնէ, և անոնք կ'ըսեն իրեն թէ իրենց ձեռքին տակ կայ մեծահարուստ Ամերիկացի մը հաւաքիչ հնութեանց։ Մարդուն կ'ըսեն թէ բաժակը բերէ, և ան կը համակերպի խանդավառ, բայց ահա թէ ինչ պատահեցաւ իրեն։ Հազիւ թէ ներս մտած էր նոյն երկու փորձագէտներուն տունէն, խլեցին անոր քովէն բաժակը և ըէվոլվէր մը կրծքին երկնցնելով անոր սիրտին, սպառնալիքի տակ գրել տուին թուղթ մը, ուր կը յայտնէր թէ բաժակը ծախած և փոխարժէքը գանձած է։ Մարդը ստորագրեց այս թուղթը, բայց երբ օձիքը ազատեց՝ դիմեց ոստիկանութեան։ Այժմ գործը դատարան ինկած է։

ԱՐԱԲ-ՓԱՇԱՅԻ ՁԱՒԱԿԸ.— Սիլիվրիոյ երիտասարդ մը Բալի բաւական խոշոր գումար մը չորթելով հօրը սընտուկէն բարեկամի մը հետ փախած էր։ Այս դէպքը հեռագրուած ըլլալով Պոլիս, տաշի օրը ոստիկանութիւնը ձերբակալեց փախստականները երբ Սիրքէճի կ'իջնէին կառախումբէն։

ԳՈՂԵՐ մտան տաշի գիշեր, Բանկալթի, Պայըր փողոց, ծովակար Լեւոնի տունը և տարին տանէր, խոհանոցի անօթներ և հագուստ մը, անշուշտ ճամբան իրենց յաջողութեան սեղանը երգելու համար։

ԾՈՎԻՆ ՄԷՋ ՊԱՆՔՆՕԹՆԵՐ.— Ցոնաբէն թերթերը կը պատմեն թէ, անցած օր Գարբգիւղի շոգենաւէն, ճամբորդ մը ծովը կը ձգէ ձեռքը ունեցած ծրար մը պանքնօթը։ Մինչ այս պահուն շոգենաւը կը մեկնի, և հակառակ ուղեւորին պաղատանքներուն, նաւապետը չի կեցներ շոգենաւը։ Ասոր վրայ մարդը անցնող մակուկավարի մը կ'ըսէ թէ ծովին վրայ ծփացող թուղթերը ժողվէ, բայց մակուկավարը հաս մը առնելով երբ կը տեսնէ թէ թուղթ է, արժէքը չի գնահատելով դարձեալ կը նետէ ծով։ Ճամբորդը Գարագիւղ երթալէ ետք, դարձեալ կամուրջ կը դառնայ, բայց պանքնօթները չի գտներ։ Կա՛մ ծովին յատակը գացած էին, կամ գնահատող մը առած էր։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.— Կարապետ էֆ. Քէչիչեանի ապարանէն Իպրահիմ էֆ.ի կինը Հայրիյէ հանըմ, տաշի օր երբ Եվկաֆի ստացուած դրամ կ'առնէր, տկարութիւն մը զգաց և քիչ ետք յանկարծամահ եղաւ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ 20 Փետր.— Խորհրդարանին բացումը կատարուեցաւ աւանդական հանդիսաւորութեամբ։ Էտուարտ թագաւորին Գահաճառը և վարչապետ Պէներմէնի ճառը խանդավառութեամբ ծափահարուեցան։ Թագաւորը գաւազան մը կրթնած էր և երեւոյթը քաջառողջ էր։ Գահաճառը կը հաստատէ թէ բոլոր տէրութեանց հետ Անգլիոյ յարաբերութիւնները բարեկամական են։ Թագաւորը յոյս կը տածէ որ Ալժեզիրասի ժողովը բարերար ելք պիտի ունենայ, և խաղաղութիւնը պիտի պահպանուի։

ԲԱՐԻԶ.— Ալժեզիրասէն հետեւեալը կը հեռագրեն Հավասի.— Գերմանական ծանուցագիրը, որ երկուշաբթի օրը տրուեցաւ, կ'առաջարկէ որ ոստիկանութիւնը յանձնուի Մարօքի կառավարութեան, որ օտար սպաներ պիտի ընտրէ՝ վերակազմութիւնը անոնց յանձնելու համար։ Ծանուցագիրը կը յարէ թէ Թանժէրի դիւանագիտական մարմինը կողմէ բարձրաստիճան սպայ մը, չէզոք տէրութեան մը պատկանող, իբրեւ միջնորդ պիտի ծառայէ հակողութեան համար։ Ֆրանսական պատասխանը, որ երէկ իրիկուն տրուեցաւ, կ'ընդունի ոստիկանութեան կազմակերպութիւնը յանձնել Մարօքի կառավարութեան՝ պայմանով որ այդ կազմակերպութիւնը կատարելիք սպաները Ֆրանսացի և Սպանիացի ըլլան. Պատասխանագիրը նաեւ կ'ըսէ թէ Ֆրանսա չի մերժեր հակողութեան խնդիրը յաւելեալ քննելու պարագան, եթէ Գերմանիա սկզբունքով ընդունի որ ոստիկանութեան կազմակերպութիւնը կատարելիք սպաներ Ֆրանսացի ու Սպանիացի ըլլան։ Գերմանիա պատասխանելով Ֆրանսական ծանուցագրին, կը մերժէ Ֆրանսայի այն առաջարկը թէ Մարօքի ոստիկանութեան վերակազմութեան համար պաշտօնի կոչուելիք սպաները Ֆրանսացի և Սպանիացի ըլլան։ Գերմանիա այս առաջարկը հակառակ կը նկատէ ամէն տէրութեանց Մարօքի մէջ հաւասար իրաւունքներ վայելելու սկզբունքին։

ՊԵՐԼԻՆ.—Լօքալ Անցայկէր թերթակիրը տեսակցութիւն մը ունեցաւ կոմս Թաթէնպախի հետ որ յայտարարեր է թէ համաձայնած է որ ժողովը ամէնուն համար պատուաւոր լուծման մը պիտի յանգի։ Գերմանիա պատերազմ չուզեր։ Ֆրանսայի մէջ ալ, կառավարական պատասխանատու պաշտօնատարները խաղաղութեան կը բաղձան։ Եւրոպայի մէջ ո՛չ ոք խաղաղութեան հակառակ գաղափարներ կը տածէ։ «Կը յուսամ որ, բսէր է կոմս Թաթէնպախ երեք շաբաթէն ամէն ինչ կ'աւարտի, եւ ա՛լ ամէն մտահոգութենէ կ'ազատինք։»

— Կառավարական շրջանակներու մէջ կը հերքուի այն լուրը թէ Գերմանիա բարկացեր է Անգլիոյ դէմ՝ Հիւսիսի նաւատորմիղը զօրացնելուն համար, զոր Գերմանիոյ դէմ եղած ձեռնարկ մը կը նկատէ։

ԲԱՐԻԶ.— Գերմանական դեսպան Ռատոլին իշխանը այս իրիկուն դիւանագիտական ճաշ մը կուտայ ի պատիւ Ֆրանսայի նախարարներուն և դեսպանական մարմնին։

— Ալժեզիրասէ կը հեռագրուի Էքօ տը Բարիի թէ մէկ քանի պատուիրակներ, ընդ որս եւ ժողովին նախագահ Ալմոտովարի դուքը, ոչ-պաշտօնական նիստ մը գումարեցին, որու միջոցին առաջարկուեցաւ ոստիկանական վերակազմութեան խնդիրը բարենորոգմանց ծրագրին մէջ ամենէն վերջի թողուլ։ Չի կարծուիր որ այս առաջարկը ընդունուի։

ՄԱՏՐԻՏ (Պաշտօնական).—Լալանե ֆրանսական յածանաւին հրամանատարը մարտանաւին մէջ առաւ Մար Շիքա գտնուող 10 ֆրանսական հպատակներ, և յայտարարեց թէ մնացած 5 հոգիի պաշտպանութեան համար ամէն պատասխանատուութենէ կը հրաժարի։ Լուր տրուեցաւ մարօքեան մարտանաւին հրամանատարին թէ տակէ վերջը կրնայ ռմբակոծել Մար Շիքայի ֆրանսական կայանը։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Նովօսդի կը ծանուցանէ թէ ելմտական նախարարը շրջաբերական մը ուղղեց կառավարիչներուն՝ որ համոզեն կալուածատէրերը թէ երբ գիւղացիներու հող ծախեն գիւղական կալուածական պանքային միջոցաւ՝ բարձր գին չպահանջեն։

— Նախարարաց Խորհուրդը այս օրերս պիտի քննէ հրէից ընտրութեան և բարձր վարժարաններ յաճախելուն դէմ դրուած արգելքները վերցնելու խնդիրը։

—Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը առաջարկ մը ստացաւ դրամատէրներու կողմէ՝ ելեկտրական երկաթուղի մը շինելու Բետերսպուրկի և Մոսկուայի միջեւ։ Այս ծրագիրը անմիջապէս պիտի քննուի, և թերեւս ընդունուի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Քարթքասէն կը հեռագրեն թէ Քասթրօ նախագահին պաշտօնէ դադարումը մօտալուտ է։ Վենեզուէլացիները մտահոգ են Քասթրօյի քաղաքականութեան հետեւանքներուն համար։

ԲԵՇԹԱ.— Մաճառ Խորհրդարանին լուծման վերաբերեալ վեհապետական ինքնագիր նամակները կ'ըսեն թէ միացեալ կուսակցութիւնները, հակառակ եղած հրաւէրներուն, չեն ուզած նախարարութիւն մը կազմել ընդունելի հիման մը վրայ՝ առանց վնասելու հաստատուած իրաւունքներուն։ Թագաւոր-կայսրը, դահլիճին առաջարկութեամբ, լուծեց Խորհրդարանը, կարելի եղածին չափ շուտով գումարելու պայմանով։ Այդ որոշման գործադրութեանը համար Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը իր կողմէ լիազօր գոմիսէր կարգեց Նիէրի զօրավարը։ Երեսփոխանները պիտի համակերպին այդ գոմիսէրին հրամաններուն. հակառակ պարագային օրէնքին տրամադրութեանը պիտի ենթարկուին։ Աւագաց Ժողովը իմացաւ Երեսփ. Ժողովին լուծումը. այդ առթիւ որոշեց յայտ յայտնել որ նոր Ժողովը օրինական պայմանաժամին գումարուի։

ՊԵՐԼԻՆ.— Ելմտական նախարարը ծանոյց Խորհրդարանին մէջ թէ յառաջիկային օրինագիծ մը պիտի ներկայացուի, որով տուրքի պիտի ենթարկուին ազգային հրապարակ հանուելիք արժեթուղթերը։

ԹՕՔԻՕ.— Ճափոն 20 միլիոն ըզդելինի գանձատամս հրապարակ հանեց 5 % տոկոսով և 95 % գնով։ Այս փոխառութիւնը պիտի վճարուի 30 տարիէն։

—Ճափոնի Երեսփ. Ժողովն ընդունեց Դահլիճին այն ծրագիրը թէ մինչեւ 1939 ամբողջովին վճարուին պատերազմական տուրքերը, որոց գումարը 1907ին պիտի հասնի 1,822 միլիոն եէնի։ Մինչեւ 1939 վեց անգամ գործածութիւն պիտի ըլլայ պարտուց վերաւճարման։ Մինչեւ 1948 պիտի աւարտի ներքին վարկային ծախսուց համար,— տանց յարաբերութիւն ունենալու պատերազմին հետ,—գոյացած պարտքը, որուն գումարը կը հասնի 575 միլիոն եէնի։ Ռուս Կայսրութեան Խորհուրդը կը ծանուցանէ թէ 1,966,600,000 ռուբլի ծախք եղած է պատերազմին պատճառաւ։

ԵՈՔՈՀԱՄԱ.— Քանատայի դուքսը մեկնեցաւ քաղաքէս Թօքիօ։

ԲԱՐԻԶ.—Մ. Ֆալիէռ ողջունուեցաւ Մ. Լուպէի կողմէ, որ ճառ մը արտասանելով յայտարարեց թէ հասարակապետութեան ու օտար Տէրութեանց յարաբերութիւնները ա՛յնքան ամրացան որ վստահ կարելի է ըլլալ խաղաղութեան պահպանման։ Մ. Ֆալիէռ պատասխանեց, և նախ և առաջ դրուատիքը ըրաւ իր նախորդին, և յայտարարեց թէ ամէն պարագայի մէջ պիտի հետեւի Մ. Լուպէի, և իր բոլոր ոյժը պիտի նուիրէ Ֆրանսայի բարւոյն։

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ԿՆՈՒՆՔ

Կիրակի օր Պալաթու Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցւոյ մէջ վայելուչ հանդիսաւորութեամբ տեղի ունեցաւ մկրտութեան հանդէսը Տիար Ժիրայր Վ. Դէօրգեանի զաւկին, ձեռամբ Տէր Գրիգոր քահանայի և կնքահայրութեամբ Ցովհաննէս էֆ. Միքայէլեանի։ Երախան կոչուեցաւ ՄԿՐՏԻՉ։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

7/20 Փետրվար 1906

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ		
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	Օ. Ո.	102.26
Երէկուան էն բարձր գինը	»	103.03½
» էն վար գինը	»	102.12
ՌՈՒՄԷԼԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ		
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	ֆր.	140.75
Երէկուան էն բարձր գինը	»	142.25
» էն վար գինը	»	140 50
Շիրքէթը Խայրիէ	Օ. Ո.	36.—
Միտիլլիի Պանքա		6.—
Սելանիկի »	ֆր.	188.—
Քամէրալ	Ա. Ո.	10.06
Քարասու Բրէվիլէժիէ	ֆր.	137.50
» Օրտինէռ	»	117.50
Իզմիրի քարափ	»	595.—
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4.22
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	7.72
» պարտաթուղթ	ֆր.	486.—
Ծէրքօսի ջուրի ընկ.	»	296.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո	18.80
Քարափ Կ. Պոլսոյ	ֆր.	515.—
Թրէտի Ֆօնսիէ էժիբս. 1886		329.50
» « » 1903		271.50
Թրանվայլ		58.—
ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ		
Ցանակաւ փոխառութիւն	ֆր.	264.—
Պանք Նասս. Կրէտ.	»	434.—
» » » նոր	Օ. Ո.	4.10
Լաւրիած	ֆր.	59.—
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ		
Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն		Ղշ. ֆր.
Ֆրանսական ոսկի		87.22
Անգլիական ոսկի		110.—
Բօլ		90.20
Մէճիտիյէ արծաթ		108.03
Ռուսակ Թղթադրամ		8.67
Քրէմիտ		51.—
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոնի վրայ չէք	ղշ.	110.05
Բարիզի » »	ֆր.	22.85
Վիէննայի » »	քուրօն	21.86
Պէրլինի » »	մարք	18.63

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %		99.45
Օսմ. միաց. փոխ. 4 % բաց		94.75
» » » գոց		94.80
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	145.—
Րէժիի պարտաթուղթ	»	410.—
Օսմանեան մաքս	»	483.—
Օսմանեան Պանքա	»	639.—
Քրէտի Լիօնէ	»	1145.—
Բարիզի Պանքա	»	1547.—
Աւստրիական Ռանթ	4 %	100.30
Իտալական »	5 %	105.30
Ռուսական »	4 % 1901	84.60
Սպանիակ. արտ. փոխ.	4 %	94.20
Պոլիս Բորս Ալյանս	ֆր.	638.—

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

Անգլիական Ռանթ	90.75
Օսմ. Միաց. Փոխ. բաց.	93.37
» » » գոց	93.50
Օսմ. Պանքա	15.—
Պուլկարական 1892	101.50
Ռուսական 4 % 1888—89	84.50
Ցունական Ռանթ	42.—
Չարթըրթ	1.71
Թրանսվալ	2.06
Ռոնտմայն	6.56
Ճափոնական 4 %	90.12

ՊԵՐԼԻՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

Գերմանական 3 %	89.20
Օսմ. Միաց. Փոխ.	93.40
Օսմ. փոխառութիւն 1903	90.—

ՀՐԱՆՏ ԴԱՄԻԱՆՈՍԵԱՆ

հրամանաւ ի մօտոյ պիտի ձեռնարկուի Պաղտատի մեծ գծին, Գոնիա-Էրէյլի Ա. մասէն, Էրէյլի-Ատանա երկրորդ ճիւղին շինութեան, որ 280 քիլօմէթր երկարութիւն պիտի ունենայ։

Ո՛րչափ այս գիծը դէպի Պաղտատ յառաջանայ՝ ա՛յնչափ երկրագործութիւնը և ճարտարարուեստներն ալ զարգանալով, երկիրը պիտի բարգաւաճի և յառաջդիմէ, փոխադրութիւնները մեծ դիւրութեամբ պիտի կատարուին և վաճառականութիւնը իր առջեւ գործելու նոր շահատաններ բացուած պիտի տեսնէ։

Պէ՛տք է ուրեմն կանուխէն պատրաստուիլ, և նոր յարաբերութեանց միջոցներուն վրայ մտածել, թէ ընդհանրապէս ո՛ր տեղերէն ի՛նչ ապրանքներ կ'արտադրուին և փոխադարձաբար ի՛նչ ապրանքներ կ'սպառեն։

Օտարազգիները մեր հրապարակներուն վրայ մեծ ոգեւորութեամբ առեւտրական գործառնութիւններ կը կատարեն, երկաթուղւոյ գծին երկայնութեան վրայ կարեւոր հողեր կը գնեն և շէնքեր կը կառուցանեն, յառաջիկային մէջ անոնց ունենալիք յորդը և արժէքը նկատողութեան առնելով։ Մենք որ այս երկրին զաւակներն ենք և մեր սիրելի Վեհ. Սուլթանին բարձր հովանւոյն տակ ապաստանած կ'ապրինք, ինչո՞ւ առեւտր. ուսումնասիրութիւններ չընենք և առեւտրական միջավայրերու հետ շփման մէջ ըլլալով չյառաջդիմենք։

Պաղտատի մեծ գծին շինութիւնը ...

«Մանզումէ»ի ԹՂԹԱԿԻՑԸ

ԲԱՂԴԱՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԵՒ ԱՆԱՍՆԱԿԱՆ ԱՂԲԵՐՈՒ

ԱՌ ՏԻԱՐ Մ. Ց. Ա.

Արդիւնքը կ'սպառէ արտադրիչը. ասիկա բնական օրէնք մըն է որ շընչաւոր ու անշունչ էակներու մէջ կը յայտնուի հաւասարապէս, եթէ ուշադիր ակնարկով դիտենք ու լաւագոյն արտմաքանութիւնով դատենք անոնց գործունէութիւնը։

Մեր օրապահիկը ճարելու, ապագանիս ապահովելու, կենցաղավարութիւննիս աւելի եւս բարւոքելու, ընկերական կեանքի մէջ լաւագոյն ու նախանձելի դիրքի մը հասնելու համար, ու մտաւորապէս աշխատելու ստիպուած ենք։ Հոս յիշուած աշխատութիւնը մարդկային մարմնին բնախօսական ու ներքին գործունէութիւնէն ...

ՑՈՒՑԱԿ ԱՂԲԵՐՈՒ Մէկ քիլոյի վրայ	Ջուր	Օրգանական նիւթեր	Ազոտ	Ֆոսֆորական թթու	Պոտաս	Կիր	Մագնեզիա	Ծծմբական թթու	Սոտա և քլոր	Սիլիս ու աւազ
Եզի և կովի թարմ աղբ	775	203	3,4	1,6	4,0	3,1	1,1	0,6	1,0	8,5
Ձիի թարմ աղբ	713	254	5,8	2,8	5,3	2,1	1,4	0,7	0,4	17,7
Ոչխարի թարմ աղբ	646	318	8,3	2,3	6,7	3,3	1,8	1,5	1,7	14,7
Խոզի » »	724	250	4,5	1,9	6,0	0,8	0,9	0,8	1,7	10,8
Աղբաջուր «purin»	982	7	1,5	0,1	4,9	0,3	0,4	0,7	1,2	0,2
Մարդու թարմ կղկղանք	772	198	10,0	10,9	2,5	6,2	3,6	0,8	0,4	1,9
Մարդու թարմ մէզ	963	24	6,0	1,7	2,0	0,2	0,2	0,4	5,0	1,9
Մարդու կղկղանքին և մէզին խառնուրդը	935	51	7,0	2,6	2,1	0,9	0,6	0,5	4,0	0,2
Աղաւնիի ծիրտ	519	308	17,6	1,9	10,0	16,0	5,0	3,3	4,5	20,2
Հաւի ծիրտ	560	255	16,3	15,4	8,5	24,0	7,4	4,5	»	35,2
Բադի »	566	262	10,0	14,2	6,2	17,0	3,5	3,5	»	28,0
Սագի »	771	134	5,5	5,4	9,5	8,4	2,0	1,4	»	14,0

Թափի տակն հաւաքուած տերեւներու փտուքը, կենդանիներու դիակներէն գոյացած անիւնը, ոսկորները, քուրջերու հաւաքոյթը, խաղախորդարաններէ, չոքարի և ալքոլի գործարաններէ վերադարձած մարմինները, կուանօն, ևն., ...

... դէն բնականաբար տաւղջ կենդանիի մը յափ չի կրնար օգտուիլ, հետեւաբար առաջիններուն աղբը հարուստ, իսկ վերջիններունը աղքատ բաղադրութիւն մը կ'ունենան։

...

Հող բռնելով պէտք չէ ըմբռնել միայն անասուններու կղկղանքը, այլ նաեւ բոլոր մարմինները որոնք վերը յիշուած չորս արդիւնաւորիչ տարրերէն նուազ կամ առաւել քանակութեամբ կը պարունակեն և կրնան պարարտացնել հողը։ Օրինակի համար, տերեւա...

Զորեղ ու ընտիր անասուններով անուցուող կենդանիին աղբը բաղադրութիւնով հարուստ է, քանի որ անընդարար մարմնի մը մնացորդը, ինչպէս օրինակի համար անասունին եւ մարդուն կղկղանքը եթէ առարկելուծենք, արդիւնաւորիչ տարրերու հարուստ բաղադրութիւն մը պիտի գտնենք։

Տկար կենդանի մը տրուած սնունդ...

դին համար, հետեւաբար աւելորդ վաճառումի մը, աւելորդ ծախսի մը, ժամավաճառութեան մը և դժուարին փոխադրութեան մը յանձնառու պէտք է ըլլանք եթէ միայն անասնական աղբով լրացնելու ըլլանք հողին ասիտ ֆօսֆօրիքի պակասը։

Անասնական աղբին այս և այս անպատեհութիւններուն առաջքը առնելու համար կարգ մը գիտուններ արհեստական կամ քիմիական աղբեր գտած են, ասկայն միշտ անասնական աղբերու բաղադրութիւնը իրենց համար տիպար բաղադրութիւն մը համարած են։

Քիմիական աղբերն ալ անասնական աղբերու պէս կրնան գործածուիլ ամէն տեսակ բոյսի համար։

Թթենին ամէնէն աւելի ասիտ ֆօսֆօրիքի և ասիտ ազօթիքի պէտք ունի իր աճումին համար. ձեր մտածած հողը որ կաւուտ աւազային է, զուրկ է սա յիշուած երկու բնդհանուրիչ նիւթերէն և քանի որ 3—4 տարին անգամ մը աղբել սովորութիւն բրած էք ձեր թթաստանները, ուստի մենք ասիտ ազօթիքի և ասիտ ֆօսֆօրիքի բաղադրութիւնով հարուստ և ասկայն ժամանակի երկար տեւողութեան մը մէջ լուծանելի աղբեր պիտի մատնանշենք։

Օրինակի համար, սիւբէռֆօսֆաթ ազօթէն ձեր հողին համար յարմար է ասկայն քիչ մը սուղ է, ուրեմն խնայողութիւնն ալ նկատողութեան առնելով պէտք է ընտրել uforþ sp eкֆoսֆoraսիoն, Թօմաս Կիլքրիստ և սիւլֆաթ տ'ամօնիաք, զոր խառնելով կրնաք գործածել ձեր թթաստանին համար։

Եթէ ձեր մէյ անուանած զօրեղ հողը ձեր թթաստանին մօտ է, այն ատեն պէտ չէք ըներ եթէ առաջին հողով քիմիական աղբերու մասին անօրինութիւն մը չընելը թող ձեզի կասկած չը ներշնչէ, քանի որ Եւրոպայի մէջ «Թթենիի յատուկ քիմիական աղբեր» անուն շատ մը գրքոյկներ հրատարակուած են։

ՀՐԱՆՏ ՏԱՆՑԻԿԵԱՆ
Մասնագէտ
Երկրագործական գիտութեանց

ՍԻՄՈՆ ՋԸՕՄԼԷՔՃԵԱՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1905 Փետր. 7 Երեքշաբթի)

ՑՈՐԵՆ

Ներքին Անատօլի ընտիր	$41^1/_2$	փր.
» երկրորդ »	$40^1/_2$-41	»
Ռոտոսթօ »	36-38	»
Զաղազանլը »	34-35	»
Սէրթ առաջին, ընտիր	$41^1/_2$	փր.
» միջին տեսակ	$39^1/_2$-$40^1/_2$	»

Այսօր ժամանեց 5 վակոն ցորեն Ա. նաւով։

ԱԼԻՒՐ

Տեղական քրմա Ա. տեսակ	76	ղշ.
» » Բ. »	71-72	»

ԹԵՓ

Օխան 20 փարա։

ԳԱՐԻ

Պէզանտէնէ 14-$14^1/_4$ ղրշ. գրիւը
Մէրսին և Բուլէյի 13-$13^1/_4$ ղրշ. գրիւը

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ
6, ԲԵՐԱ ՄԵԾ-ԲԱՐՄԱՔ-ԳԱՓՈՒ ՓՈՂՈՑ, 6
ՀԻՒԱՆԴ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԱՄԷՆ ՕՐ
կէսօրէ ետքը ժամադրութեամբ

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Մանզումէի անցեալ չորեքշաբթի օրուան Առեւտրական Բաժնին մէջ հրատարակեցինք Պոլսեցւոյ մեր թղթակցին այն շահեկան յօդուածը, որ Տրէզոնտ էֆ.ի առեւտրական մէկ նոր գիւտը կը բացատրէր և անոր մասին մեր կարծիքը կը խնդրէր։

Տրէզեան էֆ. անծանօթ մը չէ մեր ընթերցողներուն, որոնք անշուշտ մեծ հաճութեամբ կարդացին անէ առաջ մանրամասնու մասին Մանզումէի Առեւտրական Բաժնին մէջ գրած իր հմտալից ուսումնասիրութիւնը։ Այժմ ուրախ ենք որ այսպիսի կարեւոր գործի մը հեղինակը եղած է, որուն համար անկեղծօրէն կը շնորհաւորենք զինքը։

Մաղթ կը թուի որ Տրէզեան էֆ. կրնայ իր այդ գործէն օգուտ քաղել, եթէ կեդրոն քաղաքի մը մէջ գործածութեան դնէ զայն։ Մենք խորհուրդ կուտանք իրեն հաստատուիլ Պրուսա, ուր խաղակի վրայ ընդարձակ գործառնութիւններ կ'ըլլան, հոն գրասենեակ մը բանալ և շնչին գինով մը, օրինակի համար, մէն մի հաշւոյ համար 10 փարայով նայիլ իրեն դիմողներուն հաշիւները։ Ո՛ր վաճառականը չուզեր որ իր հաշիւները ըլլան կանոնաւոր և ճիշդ, ո՛ր ստացողը չի փափաքիր որ իր վճարումները ըլլան արագ և ուղիղ և ո՛ր երկրագործը կ'ուզէ անտոյդ և անտարբեր ըլլալ իր տնկած ապրանքին արժէքին համար։ Հետեւապէս, թէ՛ վաճառականը թէ՛ ստացողը և թէ ապրանք ծախող ժողովուրդը պիտի օգտուին այս նոր ձեռնարկէն և պիտի քաջալերեն հեղինակը։

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԲԱՆԿԱԼԹԻ

1ՑՆՐՈՐԴ ՇՐՋԱՆ

Կիրակնօրեայ Առեւտրական վարժարանի դասերը կ'սկսին յառաջիկայ նոյեմ. 30 կիրակի օր, ժամը 7ին (Ը. Թ.) մեր Բանկալթիի վարժարանին մէջ։

Միայն 7 ամսոյ մէջ, կիրակի օրեր 3 ժամ դասաւանդութեամբ կ'աւանդուին հետեւեալները գործնական կերպով։

1. ՎԱՃԱՌԱԿ. ԳԻՏԵԼԻՔ. — Առեւտր. թղթ.ց տեսակները, օրէնք, սովորութիւնք գործառնութեանց աղանակներ և այլն։

2. ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ. — Պարզ տոմար, կրկնատոմար, Բազքատոմար և ընթացիկ հաշիւներ։

3. ՀԱՇՈՒԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ. — Առեւտուրի մէջ պատահած ընդհանուր հաշիւներ։

Ազգ. Վարժարանաց այս տարուան շրջանաւարտները մասնաւորապէս կը հրաւիրուին այս կարեւոր դասընթացքին հետեւիլ։

Վճարումն է ամսական 40 ղշ. կանխիկ։

Ունկնդիր ուսանողք կ'ընդունուին մէկ մեճիտով։

ՑԱՆԿԱԼՈՂՔ ԿՐՆԱՆ ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Արձանագրութեան համար պէտք է քարթ-փոսթալ մը ուղղել՝ Բագրատունի վարժարան Բանկալթի, Իճատիէ փողոց թիւ 35 և որոշել օրը դասի գալ։

Այս ճիւղերուն և լեզուաց վրայ մասնաւոր դաս ուզողներուն ալ զոհացում կը տրուի։ Ծրագիրը ձրի կը տրուի վարժարանէն։

Հիմնադիր—Տնօրէն
ՑԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑԱՐԵԱՆ

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ"Ի ՌՕՂՍԻՒՈՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ — 18 —

ԳՐԵՑ
ԺՈՒԼ ՎԵՐՆ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ՍԻՄՈՆ ՋԸՕՄԼԷՔՃԵԱՆ

Արտառոց Կտակ Մը

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Դ.

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴՆԵՐԸ

Բայց եթէ Լիսի Ուէկ, այս պարագային մէջ վերջ ի վերջոյ տեղի տուաւ իր ընկերուհիին անդիմադրելի թախանձանքներուն, հաւանութիւն չտուաւ ընդունելու Ջիպսօ Հէրալտի քրոնիկա...

... ամէն տեսակ հետաքրքիրներուն։ Ո՛չ, աւելի աղէկ էր դուռը փակել գլխուն պատճառաւ այս մարդոց առջեւ։ Ինչ որ ալ ըներ Օվիտա Ֆօլի, սակայն ամէնէն խոհեմութիւնն էր և Ջիպսօ...

լոր պայմանները ի գործ դնել պիտի տամ քեզի։ Միայն բեր հոգւոյ ժառանգութենէ մը քեզի իյնալիք բաժինը, սիրելիս։

—Ժառանգութիւն, չեմ հաւտար, Օվիտա, պատասխանեց Լիսի Ուէկ, և եթէ զաւարճալի բան մըն է աս, չաս պիտի չցաւիմ։

—Շատ չցաւիլ կ'ըլլա՞յ, Լիսի, երբ խնդիրը մեծ հարստութեան մը վրայ է, ըսաւ Օվիտա Ֆօլի։

—Միթէ երջանիկ չե՞նք։

—Իրաւունք ունիք, բայց եթէ ես ըլլայի, կը կրկնէր փառաւէր աղջիկը։

—Է՛, եթէ դուն ըլլայիր...

—Նախ հարստութիւնը կը բաժնէի մեր միջեւ, սիրեցեալ Լիսի։

—Ինչպէս որ ես ալ պիտի ընէի, վստահ եղիր, պատասխանեց Միս Ուէկ իր խանդավառ բարեկամուհիին պատճառական խօսքերուն վրայ...